

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	3
MODULUL 1.....	5
MODULUL 2. ANË-O GAV.....	12
MODULUL 3. I FAMILIA.....	23
MODULUL 4. I BUZNI THAJ LE TRIN BUZNORRE.....	33
MODULUL 5. O MANUŠ THAJ LESQE KORPOSQE RIGA.....	43
MODULUL 6. EXERCITIŢII RECAPITULATIVE (PALEMDIKHIPNASQE BUTĂ).....	55
MODULUL 7. GELEM, GELEM.....	57
MODULUL 8. E RROMA E RUMUNIAËAR.....	66
MODULUL 9. O MANUŠ THAJ LE DUJ ČHAJA.....	76
MODULUL 10. DADE!A, AMARE!A.....	86
MODULUL 11. LE BERŠIVAXTA.....	95
MODULUL 12. EXERCITIŢII RECAPITULATIVE (PALEMDIKHIPNASQE BUTĂ)..	104
MODULUL 13. E CÀLE LE RROMENQE.....	106
MODULUL 14. E BICAQI GILI.....	115
MODULUL 15. SAVE SI E MAŠKARTHEMUTNE ORGANIZÀCIE LE RROMENQE?.....	122
MODULUL 16. O DĪVESUTNO PROGRÀMO.....	130
MODULUL 17. ME XRAMOSARAV JEKH LIL.....	140
MODULUL 18. TE PALEMDIKHAS! PALEMDIKHIPNASQE BUTĂ.....	150
MODULUL 19. JEKH RIČHINARIKANI PARAMĪCI.....	153
ABREVIERI.....	161
TABELE GRAMATICALI.....	162
CHEIA EXERCITIILOR (I KLIDIN LE GRAMATIKANE BUTĒNQI).....	167

Cuvânt înainte

Succesul de care s-a bucurat manualul nostru de limba rromani, publicat pentru prima dată în România în anul 1994 (*Limba rromani*, București, Editura Didactică și Pedagogică, R.A.), regândit și republicat la Editura Dacia, în anul 2000, ne-a determinat să structurăm o nouă variantă, revizuită și simplificată, sub forma unui „curs practic pentru toți”, de care să beneficieze, pe lângă elevii, studenții și profesorii rromi, și alte categorii de persoane interesate să (re)înceapă această limbă în mod individual sau ca studenți la învățământul deschis la distanță.

Fiecare modul este delimitat în cinci părți, anume: *prima secțiune* este consacrată prefigurării chestiunilor noi de gramatică și de lexic (în principal, pe suport ilustrativ bine realizat de artistul plastic rrom Eugen Raportoru), ce trebuie tratate pe larg în secțiunile imediat următoare; *a doua parte* este întotdeauna rezervată gramaticii; *a treia parte* este reprezentată de textul nou (pentru citit, tradus etc.), iar *cea de-a patra* componentă este de fixare, pe baza exercițiilor gramaticale, atât a noțiunilor lexicale și gramaticale din modulul respectiv, dar într-o manieră subtilă, și pe baza celorlalte cunoștințe acumulate în modulele anterioare. La finalul *fiecărui modul* sunt prezentate *vocabularele rrom-român*, conținând cuvintele noi, iar la sfârșitul *Cursului* sunt incluse câteva tabele ce privesc flexiunile nominală și verbală. Ca o noutate, cursul cuprinde un capitol cu „cheia exercițiilor” și, de asemenea, un CD (cu textele lecturate în limbile rromani și română).

Cursul de față a fost conceput din perspectiva limbii rromani comune, atât prin cultivarea respectului față de structurile gramaticale vechi rrome, ce coexistă în toate dialectele rrome, cât și prin încurajarea elementelor lexicale vechi, păstrate, miraculos, în unele dialecte. Totodată, prin problematica tratată, *Cursul* îmbină armonios elementele de cultură și civilizație rromă cu cele ale societății moderne, regăsite inclusiv din punct de vedere lexical.

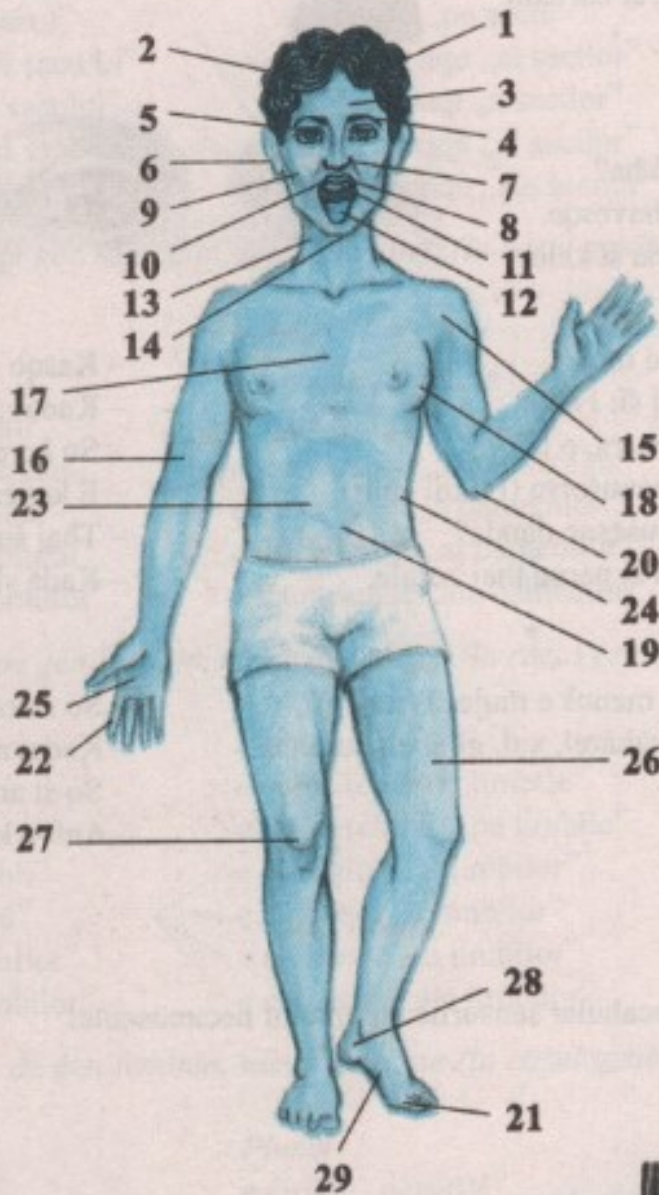
Cât privește grafia, în *Curs* a fost utilizat alfabetul oficial al limbii rromani comune, adoptat cu ocazia celui de-al patrulea Congres Mondial al Rromilor (desfășurat, în aprilie 1990, la Varșovia), pentru a se facilita comprehensiunea între toți cititorii rromi, vorbitori ai unui dialect rrom sau ai altuia. De altfel, în România, cu începere din anul 1991 și până în prezent, prin decizia Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, alfabetul comun este folosit în procesul didactic, în cadrul a patru ore / clasă / săptămână de Limbă și literatură rromani, predate în școli la clasele cu elevi rromi (la ora actuală existând 460 de profesori de limba rromani și peste 25 000 de elevi rromi care studiază limba maternă rromani, la clasele I-XII).

Prezentul *Curs*, propus publicului larg, rrom și nerrom, garantează însușirea rapidă a limbii rromani comune, a lexicului vechi rrom comun și a celui modern, astfel încât cursantul să poată comunica fără dificultate cu rromii de pretutindeni, indiferent de dialectul rrom matern al acestora.

Autorul

O MANUŠ THAJ LESQE KORPOSQE RIGA

1. o šero
2. o bal
3. o ćikat
4. i phov
5. i jakh
6. o kan
7. o nakh
8. o muj
9. i ćham
10. o vušt
11. o dand
12. i ćhib
13. i korr/i men
14. o ćhor
15. o phiko
16. o vast
17. o kolin
18. i ćuci
19. o buriko / o priš
20. i kuni
21. i ùnzia (najorri)
22. o naj
23. o per
24. o maškar
25. i pàlma
26. o punro
27. i ćang / i koć
28. i khur
29. i tàlpa

- Kasqo si o nakh?
 - O nakh si e manušesqo.
 E manušesqo nakh si lolo.

- Kasqe si e šinga?
 - Ęl šinga si e ćerbosqe.
 - E ćerbosqe šinga si uće.

- Kasqi si kadaja pori?
 - I pori si e rrićhinesqi.
 Voj si tikni.

- So si kadava?
 Kadava si o muj.

